

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din. mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 3. maja 1927.

Telefon št. 2552

STEV. 50:

Dopisujte »Trgovskemu listu«.

Primorani smo, da se zopet dotaknemo predmeta, o kojem smo na tem mestu že ponovno razpravljali. Povod za to so nam dale besede delegata slovenjgraškega gremija in oblastnega poslanca g. Simona Blatnika, ki je na zboru Zveze trgovskih gremijev v Ptujju izrazil željo, da bi se v »Trgovskem listu, oglašali tudi detajlisti. Sprožilo bi se s tem to ali ono vprašanje, ki specielno zanima detajlista in bi list s tako vsebino našel več zanimanja na deželi. Hvaležni smo gosp. Blatniku za te besede, saj je s tem zopet načel vprašanje, kojega se mi skoro nismo več upali, ker so bila vsa naša dosedanja prizadevanja v tem oziru skoro brez uspeha. Ugotovili pa moramo, da vidimo že v apelu gosp. Blatnika znaten uspeh našega truda in če bi to vprašanje našlo tudi samo pri odbornikih posameznih gremijev toliko dobrega razumevanja, kot ga je pokazal na občnem zboru g. Blatnik, ne dvomimo, da bi se razvilo naše glasilo v kratkem do moči, ki bi nam v borbi za stanovske interese prinašala neprecenljive koristi. Moč tiska uporabljajo kot najmočnejše orožje narodi, države, politične stranke, vsi stanovi. O mogočnosti takega orožja se bo moral prepričati tudi sleherni trgovec!

Ustanovljen ob najbolj kritičnih gospodarskih razmerah, ko se je smatralo trgovske kroge kot povzročitelje draginje in vsega zla, je stal Trgovski list vedno neustrašeno na braniku interesov našega trgovstva. In če se je mentaliteta širše javnosti, ki trgovstvu zlasti v prvih letih po vojni ni bila posebno naklonjena, vsaj delno izpremenila, je to v veliki meri uspeh stvarnega in smotnega dela »Trgovskega lista«.

Ponovno smo pozvali gremije, organizacije, pa tudi posameznike, da listu dopisujejo ali da vsaj sporočijo uredništvu svoje želje, ker smo vedno želeli, da pri listu sodelujejo vsi. Kakor je pri pravilno zidani hiši potreben sleherni kamen, kakor je potreben pri stroju sleherni vijak, tako je tudi pri našem glasilu potreben sleherni trgovec. Vsi morajo sodelovati,

da bo mogel list z uspehom vršiti vzvišene, pa tudi težke svoje naloge.

Trgovec nima preveč prostega časa, ne more se ukvarjati z dolgovznimi članki. Tega pa tudi nikdo ne bo zahteval! Dovolj je, da v kratkem pove svoje želje, da sporoči uredništvu, kaj bi interesiralo njega, odnosno trgovce v njegovem okolišju. Sami nismo zadovoljni in priznamo, da bi se moralo list v marsičem izpopolniti, zato prosimo ponovno, da se nas vsestransko podpira. Vsaka utemeljena želja bo našla v listu zaslonbo, vsak predlog, ki stremi za pospeševanjem interesov trgovstva, bo našel v listu zanesljivega zagovornika. Ako je že posamezniku dopisovanje težko, naj bi to prevzele gremijalne organizacije. Če bi vsak gremij poslal listu le po en dopis mesečno, bi se pomagalo predvsem onim, žal še prav maloštevilnim trgovcem, ki pri listu sodelujejo, pomagalo bi se s tem pa še bolj skupni naši stvari.

Ni dovolj, če o svojih težnjah razpravljamo enkrat na leto, le na sejah ali na občnih zborih. Potrebno je, da se o vseh vprašanjih, ki nas težijo, razpravlja tudi javno in večkrat, tako da jih s potrebnim naglasom čujejo tudi oni, ki o njih odločajo. Nekatera vprašanja pa ne dovolijo odlašanja in skrbeti je za to, da se o njih informira vse, tudi netrgovske, kroge, ki so čestokrat proti trgovstvu samo zbog napačnih in tendencioznih informacij listov, ki zasledujejo posebne interese. Sodelovanje slehernega trgovca pri listu je tedaj neobhodno potrebno in naša najiskrenejša želja je, da bi poziv g. Blatnika našel pri vseh največji odmev.

OPOZORILO INDUSTRIJCEM, OBRTNIKOM IN TRGOVCEM.

Rok za prijavo kot razstavljalec na letošnjem vzorčnem velesejmu od 2. do 11. julija poteče v nekaj tednih. Po zaključku prijavnega termina razdeli sejska uprava takoj razstavne prostore. Kdor se javi kasneje, ni več siguran, da dobi ugoden prostor. Zato se naproša v lastnem interesu vse one tvrdke, ki se zanimajo za velesejem, da pospešijo svojo prijavo.

Kupujte pri domačih trgovcih.

Passivnost naše bilance raste z dneva v dan. V drugih državah se skuša ob takih pojavih omejiti uvoz. Pri nas se delajo sitnosti sicer uvozniku - trgovcu, na »malenkosti« pa, ki se uvažajo potom privatnih konsumentov ali pa potom inozemskih trgovskih potnikov, se preveč ne ozira. Detajlist trpi veliko škodo zlasti s tem, ker kupuje posebno mestni konsument svoje potrebe v inozemstvu. Opravičeno se mora razbujati zlasti pa, če vidi, da naročajo domači konsumenti blago pri inozemskih potnikih, ki preplavljajo danes celo deželo s kovčegi, polnimi blaga. Ta navada se je pri nas tako razpasla, da je bila tu remedura neobhodno potrebna.

Minister trgovine in industrije je končno 2. aprila t. l. izdal odredbo št. 3184/3, v kateri ugotavlja, da je po veljavnih zakonih prepovedano inozemskemu potniku obiskati privatnike in sklepati z njimi kupčije in dodaja, da je to prepovedano tudi glede takih predmetov, glede katerih je to po specijelnih predpisih celo našim potnikom dovoljeno!

Ta odredba je za nas zelo važna in vsak posameznik naj bi strogo pazil na to, da se ne krši. Dobro bo, če se take potnike, pa tudi one, ki pri njih blago kupujejo ali naročajo, naznani Trgovskemu listu, ki naj bi imena objavil. Trgovski list je že opetovano opozarjal kupujoče občinstvo, da je njegova dolžnost podpirati domače trgovce. Vsa opozorila so bila brez uspešna. Ni zato čuda, da so bili trgovci primorani poseči po samoobrambi in so sklenili, da v bodoče ne bodo dajali več nikakih prispevkov, korporacijam ali privatnikom. Teh izdatkov kupujoče občinstvo noče in noče priznati. Toda ako hočejo društva in korporacije, da jih bodo v bodoče trgovci podpirali, morajo tudi ona stremeti za tem, da s primernimi pozivi in s potrebnim poukom opozore svoje članstvo, da ni v interesu države, pa tudi ne v lastnem interesu, ako kupujejo svoje potrebe pri inozemcih.

V Trgovskem listu smo tudi nešteto krat jasno opozorili, da je v Ljubljani še vedno mnogo takih, ki dosledno

kupujejo zase in za celo družino vse oblačilne potrebščine v inozemstvu. Za take pozive se nikdo ne zmeni, zato treba poseči po drugih sredstvih in prisiljeni bomo stopiti pred javnost s polnimi imeni. Geslo »Svoji k svojim« mora zopet prodreti v kri našega naroda.

Očitki, da naši trgovci ne zadostijo zahtevam kupujočega občinstva, so ničevi in to tembolj, ker vidimo, da so naši trgovci založeni z prvovrstnim blagom, ki vstreza vsem, pa še tako velikim posebnim potrebam vsakega razvajenca.

Tudi naše dnevno časopisje posveča temu vprašanju premalo pažnje in želeli bi bilo, da v bodoče tudi ono apelira na kupujoče občinstvo, da podpira domačo trgovino, ker le na ta način bi bila dana možnost, da bi dosegle naše pritožbe pozitiven uspeh. Trgovec.

ZAHVALA NJ. VEL. KRALJA NAŠEMU TRGOVSTVU.

Predsednik Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo g. V. Weixl je prejel dne 29. p. m. od ministra dvora naslednje pismo:

Beograd, 27. aprila 1927.

Gospod predsednik! Njegovo Veličanstvo kralj je z zadovoljstvom sprejel izjavo udanosti in zvestobe, katero ste poslali prilikom redne letne skupščine trgovstva cele Slovenije in je blagovolil odrediti, da se sporoči Njegova iskrena zahvala. — Minister dvora. Podpis.

Ljubljana in nje velesejmi.

V eni državi živimo trije bratje. Dosti razlik, plemenskih, kulturnih in verskih nas loči, združujejo nas pa politični in gospodarski momenti in interesi, in sicer tako močno, da moramo na zunaj nastopati kot nacionalna enota.

Vse naše prireditve, ki naj informirajo svet o stanju naše kulture in gospodarstva, morajo biti zato izrazito jugoslovanskega značja. Tudi ljubljanski velesejem je bil zasnovan na tej široki podlagi. Uspeh ni izostal. Število razstavjalcev iz vseh pokrajin naše države se množi leto za letom. Z re-

Svetovna gospodarska konferenca.

Svetovna gospodarska konferenca bo otvorjena v sredo, 4. t. m. v tkzv. »reformacijski dvorani«, kjer se tudi vrše zasedanja skupščine Društva narodov. Otvoritveni seji bo predsedoval bivši belgijski ministrski predsednik Themis.

Konference se bo udeležilo preko 200 delegatov in še večje število ekspertov iz skoro vseh držav sveta. Konferenca predvidevajo bo trajala konferenca 10 dni; dnevni red pa obsega:

1. Splošno diskusijo o svetovnem gospodarskem položaju, v analizi motenj v gospodarskem ravnotežju, o gospodarskem položaju in miru;

2. trgovina: prostost trgovine, carina, trgovske pogodbe, pospeševanje trgovine;

3. industrija: produkcija, težave industrije, organizacija produkcije, mednarodni industrijski dogovori, izmenjava produkcijske statistike;

4. poljedelstvo: pogoji poljedelske produkcije v primeri z predvojnimi

razmerami, možnost mednarodne akcije za odstranitev težav v poljedelstvu.

Za konferenco je prijavljenih 90 obsežnih dokumentov, pri katerih sodelovanju so sodelovale največje kapacitete na gospodarskem polju. Najvažnejša industrijska, agrarna, finančna in trgovska vprašanja so obdelana po njih najnovejšem položaju na podlagi popolnega statističnega materiala.

Namen konference je, da skuša ugotoviti vzroke krize in možnost njih odstranitve. Razume se, da o vzrokih gospodarske krize ne bo na konferenci enoglasnosti, kajti skorro vse države severne in južne Amerike smatrajo sedanji položaj celo kot ugoden. Interesantno je mnenje bivšega francoskega gospodarskega ministra Loucheur-ja o vzrokih gospodarske krize. Po njegovem mnenju so ti sledeči: znižanje kupne moči denarja, kar ima za posledico zmanjšanje konsuma, zmanjšanje produkcije v evropskih državah, ki še vedno zaostaja za 12 odstotkov za predvojno produkcijo, kar seveda ne velja za Ameriko, kjer se je v Zedinjenih državah produkcija dvignila za 25%, v Južni Ameriki pa

celo za 50%. Končno so po Loucheurjevem mnenju za gospodarsko krizo Evrope ne malo krive spremembe političnih mej, ki povzročajo, da v nekaterih državah obstoja velika nadprodukcija, v drugih pa, da se razvija industrija takorekoč v »rastlinjaku«, ker te države nimajo absolutno nikakega industrijskega karakterja.

Prav tako malo enotnosti kot v naziranju o vzrokih gospodarske krize, bo tudi o njenem sanacijskem načinu. Glavne smernice, ki bodo zastopane na konferenci, moremo že sedaj predvidevati. Na vsak način bo močno zastopano načelo proste trgovine, katerega pripadniki smatrajo kot najvažnejši problem svetovnega gospodarstva. Radikalno odpravo carin bo zastopala po večini angleška delegacija. Član angleške spodnje zbornice Sir. Movrison Bele se je v svrhu ponazoritve visokih carin celo lotil zamudnega dela, da je na zemljevidu Evrope pritril na meji vsake države njenim carinskim tarifom odgovarjajoče obzidje mahagonijevih paličic, s čimer hoče dokazati na konferenci v Ženevi nemožnost obstoja carinskih obzidij. Višina paličic tega zidu znaša za Ju-

goslavijo 20 mm. Večja je višina pri Ogrski 23 mm, Čehoslovaški 21 mm, a najvišja pri Španiji in Rusiji 27 mm; manjše od Jugoslavije je obzidje Avstrije z 15 mm, Nemčije z 15 mm, Italije 17 mm in najmanjše je obzidje Anglije z 8 mm.

Francoska delegacija bo po večini sicer nasprotovala današnji politiki visokih zaščitnih carin, vendar ne zagovarja tako radikalnega stališča kot angleška delegacija. Po mnenju francoske delegacije naj se določi neka absolutna višina carinskih tarifov, ki naj bo v določenem razmerju s predvojnimi carinskimi tarifi. S tem naj se onemogočijo slučajni, da ne bodo carinski tarifi ne previsoki (včasih dosega trikratno vrednost predmeta) in da države ne bodo mogle tik pred trgovskimi pogajanjmi te tarife višati in s tem izvrševati na svojega sopolgodnika pritisk.

Ne daleč od francoskega mišljenja je skupina, ki bo predlagala poleg znatnega znižanja carin, tudi še ožjo zvezo srednjeevropskih držav v obliki carinske unije ali tkzv. preferenčnih carin. Torej istočasno zmanjšanje carin in gospodarsko zblizanje. To je

prezentativno izložbo sadov svojega dela ter svoje organizacijske sposobnosti smo dokazali inozemstvu, da smo stopili v krog gospodarsko razvitih narodov Evrope kot enakoveren član, ne več kot njih varovanec. Inozemstvo naj spozna, da naša notranja konsolidacija napreduje, da je tudi pri nas lepo razvit čut za delo in red, okus in lepoto.

Ljubljana, čeprav najmanjša in najskromnejša izmed treh jugoslovanskih prestolic, ima smisel za enotnost, veličino, ugled in procvit naše države in sicer ne v najmanjši meri.

Ta širokopoteznost stremjenja in hotenja našega od treh tujih držav obkoljenega slovenskega naroda odseva tudi v delovanju in v uspehih Ljubljanskih velesojmov. Ti sejmi so tako smotrono in solidno organizirani, da se napram njim vse prireditelji lokalnega in provincijalnega značaja niso mogle vzdržati.

Ne da se namreč tajiti dejstvo, da je Ljubljana ravno vsled svoje zapadne lege v vsej kraljevini najbližja ostali centralni in zapadni Evropi in da je najvažnejše in največje križišče svetovnih prog v Jugoslaviji: tu se križajo v resnici svetovne proge Pariz—Milan—Trst—Beograd—Sofija—Carigrad odnosno Beograd—Bukarest, s svetovno progo Praga—Dunaj—Gradec—Trst—Rim ter s sporedno progo Frankfurt—Monakovo—Beograd.

Ljubljana je torej v pravem pomenu besede ključ do Jugoslavije in s tem do Balkanskega polotoka. Da pa tudi življenje v Ljubljani sami pridobiva na velikomestnem značaju, pričajo snažni hoteli, udobno in lepo urejene restavracije, razkošno opremljene kavarne in zabavišča, priznано dobro operno gledališče itd. Posebno privlačno silo pa ima Ljubljana izmed vseh jugoslovanskih mest po svoji krasni legi na pragu divnih slovenskih planin in jezer, kamor dospejo naši dragi gostje v par urah železniške vožnje.

Ljubljana je zavestna nositeljica in predstaviteljica jugoslovanske misli proti zapadu, njeni Velesojmi razgrinjajo naravne zaklade in njenih prebivalcev pred očmi tujega sveta, pričajo pa tudi o poštenosti, točnosti in vestnosti slovenskih delavcev, obrtnikov, trgovcev in industrijcev, ki so si pridobili po teh svojstvih dober sloves v mednarodnem trgovskem stanu. Zato so ljubljanski velesojmi ne samo provincijalna izložba male Slovenije, ampak v resnici splošna prireditelji združene in vedno močnejše kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

URADNI TEČAJ DINARJA ZA MAJ.

Finančno ministrstvo je določilo za maj sledeče uradne tečaje dinarja: 1 napoleonor 218.70, 1 turška lira 247.20, 1 angleški funt 276.20, 1 dolar 56.85, 1 kanadski dolar 56.40, 1 zlata nemška marka 13.50, 1 poljski zlot 6.35, 1 avstrijski šiling 8, 1 belgijski belg 7.90, 1

madžarski pengő 9.95, 100 francoskih frankov 223, 100 švicarskih frankov 1095, 100 italijanskih lir 320, 100 holandskih goldinarjev 2275, 100 rumunskih lejev 36.50, 100 bolgarskih levov 41, 100 danskih kron 1516, 100 švedskih kron 1420, 100 norveških kron 1470, 100 drahem 75, 100 Kč 168.50. — Ti tečaji veljajo od 1. do 31. maja. Po njih se računajo tudi pristaniške takse.

ZNIZANJE OBRESTNE MERE NA ANGLEŠKEM.

Olajšanje na mednarodnih denarnih trgih se nadaljuje. 16. aprila je znižala Francoska banka, obrestno mero od 5% na 4%, 21. aprila ji je sledila Angleška banka z znižanjem od 5 na 4%. Zadnja sprememba obrestne mere na Angleškem se je izvršila 3. decembra 1925, ko je šla od 4 gor na 5. Borza je znižanje na 4% sprejela z velikim zadovoljstvom. Zlata rezerva Angleške banke znaša sedaj dva milijona funtov manj kot pred dvema letoma, ko se je Anglija povrnila k zlati valuti. V sledečem podamo pregled o spremembah obrestne mere na Angleškem od leta 1910 naprej:

Leto	%
1910, 6. januarja	4
1910, 20. januarja	3½
1910, 10. februarja	3
1910, 17. marca	4
1910, 2. aprila	3½
1910, 9. junija	3
1910, 29. septembra	4
1910, 20. oktobra	5
1910, 1. decembra	4½
1911, 26. januarja	4
1911, 16. februarja	3½
1911, 9. marca	3
1911, 21. septembra	4
1912, 8. februarja	3½
1912, 9. maja	3
1912, 29. avgusta	4
1912, 17. oktobra	5
1913, 17. aprila	4½
1913, 2. oktobra	5
1914, 8. januarja	4½
1914, 22. januarja	4
1914, 29. januarja	3
1914, 30. aprila	4
1914, 31. julija	8
1914, 1. avgusta	10
1914, 6. avgusta	6
1914, 8. avgusta	5
1916, 13. julija	6
1917, 18. januarja	5½
1917, 5. aprila	5
1919, 6. november	6
1920, 15. aprila	7
1921, 28. aprila	6½
1921, 23. junija	6
1921, 21. julija	5½
1921, 3. novembra	5
1922, 16. februarja	4½
1922, 14. aprila	4
1922, 15. junija	3½
1922, 13. julija	3
1923, 5. julija	4
1925, 5. marca	5
1925, 6. avgusta	4½
1925, 1. oktobra	4
1925, 3. decembra	5
1927, 21. aprila	4½

Opazimo zlasti, kako je vplival izbruh vojske; diskont je skočil naenkrat od 4 na 8 in potem celo na 10. Ko se je prvo vznemirjenje poleglo, je šel spet svojo navadno pot naprej.

O posledicah znižanja angleške obrestne mere piše »Neue Fr. Presse«: Čeprav zaenkrat vpliv znižanja obrestne mere v Londonu na kontinentalne obrestne mere ni pričakovati, je vendar brez dvoma, da bo zasebni denarni trg pocenitev denarja v Londonu prijetno občutil. Pomanjkanje denarja v Berlinu in na Dunaju v zadnjih tednih je bilo krivo tudi dejstvo, da se je denar v Londonu lahko naložil po približno istih pogojih kot v Berlinu. Veliko denarja, ki bi bil sicer prišel na kontinent, je odšlo v London, in samo ostanek so spravili na kontinentalne trge. S tem, da so Angleži obrestno mero znižali, bo velik del tega na Angleškem naloženega denarja postal za kontinent prost. Finančni krogi so mnenja, da se bodo posledice tega dejstva na kontinentu kmalu poznale.

K. Tiefengruber:

Ocenitev Ford-ovega podjetja.

Nedavno so objavili evropski dnevnik vest, da je neka ameriška bančna skupina ponudila Ford-u eno milijardo dolarjev za njegova podjetja. V zgodovini trgovstva je to najvišja ponudba, ki se je kedaj stavila za odkup kakega predmeta. Henry Ford, najbogatejši človek na svetu, podjetnik in pisatelj, takih ponudb v teku zadnjih dveh let že lahko troje zabeleži. Zadnjo offero mu je stavil Mr. Prenties od tvrdke Harnblower in Weetas v New Yorku in je po obsegu vrednosti predmeta vredna, da se registrira v svetovni zgodovini. Vprašanje nastane, ali je prodaja sploh izvršljiva?

Fordova podjetja obratujejo danes sicer kot delniška družba, ampak so privatnega značaja. Ni bilo ravno enostavno dobiti zanesljivih številok o dobičku za dobo 1904—1919 in šele na pritisk državnega fiskusa, ki menda ni brez povoda slutil, da se skuša podjetje pravilni obdačitvi odtegniti, je javnost zvedela o porastu letnih dohodkov.

Kosmate bilance pretečenega desetletja izkazujejo čistega dobička v dolarjih po sledečem razporedu:

1911	6,226.373
1912	13,056.425
1913	24,714.078
1914	29,764.500
1915	24,519.342
1916	59,017.892
1917	27,844.000
1918	51,837.821
1919	76,775.367

V tej dobi je znašala obratna glavica dva milijona dolarjev; ampak ko je pokupil leta 1919 Ford od manjšinske skupine ostale delnice, jih je plačal z 100 milijoni. Nominalna glavni-

ca torej pri oceni podjetja ne igra v tem slučaju prav nobene vloge, in ima navedba izključno historičen pomen.

Od leta 1919 se začne Ford z vedno večjo vneto udeleževati pri podjetjih za dobavo razne surovine.

Državne oblasti, ki seveda smotreno zasledujejo porast davčne obveze tega velikopoteznega podjetnika, cenijo dobičke iz teh virov na najmanj 35 odstotkov celokupnega profita.

Poglejmo si sedaj podjetniški uspeh iz novejšje dobe, ki izkazuje v dolarjih:

leta	iz tovarn	vsega
1920	50,007.000	67,527.040
1921	64,804.000	87,875.400
1922	115,797.000	156,325.950
1923	93,030.000	125,590.050
1924	86,978.000	117,420.300

čistega dobička, in to po uradni statistiki.

Celokupne dobičke Fordovih podjetij od ustanovitve leta 1903 do konca 1924 cenijo na povprečno 900 milijonov dolarjev. Nekakp 100 milijonov na leto se lahko po uspehih zadnje dobe računa.

Vsekakor pa se opaža, da produkcija od leta 1924 nekaj nazaduje. Ko se je še 1924 prodalo 2 milijona vozil, se jih je leta 1926 razpečalo samo še poldrugi milijon, računa se tudi z znatno manjšim dobičkom, ki menda 80 milijonov ne bo presegal. Če smemo konkurenci verjeti, in mogoče, da ima tudi prav, je celo ta številka nekaj pretirana. Vsekakor pa je uvodoma omenjena ponudba prav značilna. Po treznem preudarku se bo težko kdo odločil naložiti denar v podjetje Fordovega obsega, če mu amortizacija v desetih letih ni zadržana, vrhu tega pa še ogroža vedno živahnejša konkurenca na vseh koncih in krajih svetovnega tržišča dosežanih razmah in mu z očitnim uspehom izpodjeda prvenstvo.

V jasno presojo dejanskega stanja v tem konkurenčnem boju bodo služile sledeče številke, ki predstavljajo množino prodanih avtomobilov iz prošlega leta in zadevni izkupiček v dolarjih:

	voz	dolarjev
General-motors Cie	1,215,000	1,058,000,000
Dodge	330,000	253,000,000
Nash	137,000	140,000,000
Chrysler	170,000	18,000,000
Studebaker	111,000	141,500,000
Paige - Detroit	37,000	36,850,000

Kakor dokazujejo številke je že leta 1925 General - motors Cie porazila Forda. Svedoki celo trdijo, da ta konkurenca več Chevrolet - vozov izdelala, nego Ford vseh vozil skupaj, ter da omenjeni avtomobili vedno večji sloves uživajo med ameriškimimi športniki, končno pa tudi izdelki ostale konkurence že davno nadkriljujejo Fordove serije. In ravno tem ugotovitvam Ford ni bil dostopen. Nova tipa, ki jo kot takozvani tisočdolarski voz sedaj Ford gradi, bi bila morda še pred dvema letoma uspela, ampak danes ga je svetovna tekma že prehitela.

glavno mišljenje nemške delegacije. V isti zadevi bo konferenci predložena spomenica ogrskega drž. tajnika dr. Elener Hautosa, ki smatra ustvaritev srednjeevropske carinske unije za predpogoj tako gospodarskega kot političnega pomirjenja v Evropi.

Poleg vprašanja carinskih tarifov, bo drugi važen problem vprašanja mednarodne organizacije produkcije. Gre tu za mednarodne kartele, katerih snovanje povzroča vedno zelo ognjevitve diskusije. Po mnenju francoskega delegata Sernys-a je po naravi produkcije potrebno v notranjosti vsake države ustvariti z dogovori tudi mednarodno uravnavo produkcije, ki naj gospodarstvo uničujočo konkurenco na inozemskih trgih pametno omeji in onemogoči nadprodukcijske krize. Brezdvoma bo vladalo na konferenci najmanj soglasnosti baš glede problema mednarodnih kartelov in ustvaritve mednarodnega gospodarskega urada. Skoraj ni verjetno, da bo že sedaj prišlo do take mednarodne registracije kartelov, ker bi to najbrže povzročilo celo vrsto pravnih prigorovov. Prav lahko pa je mogoče, da se bodo države zavezale, da bodo

na polju kartelne zakonodaje uvrstile v svoje lastne zakonike analogne določbe.

Vprašanje kartelne politike je važno tudi za male države. Tendenca velikih držav je, da sklenejo v vsaki industrijski panogi poseben dogovor o uravnavi produkcije. Če kaka velika država ta sistem dobro izgradi, postane s tem naravno središče gospodarskega življenja. Vendar morajo ravno v srednji Evropi stremeti industrijalci za tem, da sklepajo le tedaj dogovore o uravnavi produkcije, če so pri dogovoru udeleženi pogodbeniki iz kar največ držav, ker so same dvostranske pogodbe za male države lahko nevarne. Čim več držav sodeluje pri takih kartelih, temveč garancij imajo srednjeevropske države, da jih ne zaslužni industrija veselis.

Kar se tiče poljedelstva, bodo najbrže njegovi predstavniki zahtevali znižanje industrijskih carin; z druge strani pa se bodo predstavniki poljedelstva pritožili nad prekomorsko konkurenco in nizkimi cenami ter skoraj gotovo zahtevali zvišanje agrarnih carin. Vsekakor bo potrebno, da se bodo razmotrivala agrarna

vprašanja ločeno od ostalih, ker se splošne resolucije ne bodo vjemale z resolucijami agrarcev.

Pričakovati je različna mnenja tudi od zastopnikov delavcev in konsumentov. Te grupe ponavadi nimajo nikakega izrazitega gospodarskega programa, ker so bolj defenzivne kot ofenzivne, a vendar bodo morale zavzeti svoje stališče k vsem vprašanjem carinske zaščite industrijskih in agrarnih produktov in osnovanju mednarodnih kartelov. Stališče teh pa bo velikokrat različno od onega drugih grup (industrijcev in agrarcev).

Takšne so torej v glavnem tendence svetovne gospodarske konference v njenih glavnih problemih. Računati pa je tudi pri manj važnih vprašanjih z mnogimi nesoglasji, tako zlasti v vprašanju trgovinske in industrijske politike, v kreditni politiki itd.

Vseh zgoraj navedenih tendenc pa ne bo zagovarjala niti vsaka delegacija soglasno, temveč je pričakovati, da bodo tudi delegati ene in iste države zagovarjali različno mnenje. To se bo zlasti opazilo pri angleški delegaciji, kjer n. pr. ena struja zagovarja kartele, druga jih pa odklanja; je to pač

posledica posebne lege različnih predelov države. Napačno bi bilo tedaj misliti, da bo konferenca gladko sprejela predlagane resolucije. Pričakovati je hudega boja za končne rezultate, ki bodo nato predloženi državam v obliki izboljševalnih predlogov. Konferenca ima namreč samo konzultativen značaj in države udeležnice nikakor niso obvezane, da izpolnijo njene resolucije.

Program svetovno - gospodarske konference je torej zelo široko zasnovan, vključno temu, da je odredil pripravljalni odbor pod vodstvom glavnega sekretarja Društva narodov nekatere omejitve. Resolucije konference bo dostavilo Društvo narodov vsem državam sveta; slično je bilo tudi z rezultati bruselske konference. In kakor niso takrat imele te resolucije nikakega takojšnjega uspeha, a so imele blagodejen vpliv na zakonodajo in politiko vseh držav, tako moramo tudi pričakovati od sedanje konference. Mogoče še kaj več, kajti potreba po vrnitvi k zdravim načelom v finančnem in gospodarskem življenju je danes važnejša kot kdaj prej.

la. Seveda se pripravljajo Ford na hud konkurenčni bojni pohod in ta tudi za tekmovalce ne bo ostal brez posledic, mogoče celo, da pride do ogromnega poloma ene izmed tekmujočih skupin.

Z napovedano serijo tisočdolarskih vozov, če jih spravi Ford še pravčasno, to je predno mu pride konkurenca v špecijski konstrukciji na sled, bi si ustvaril močno oporo v ugledu, njegova pozicija bi bila zopet na višku. Interesanten utegne na vsak način postati gigantičen industrijski dvoboj, ki ga izziva ameriška podjetnost in ki bi potegnil v svoj vrlinec marsikatero banko večjega obsega.

Še leta 1924 se je Ford lahko ponasjal, da je 51 odstotkov vseh avtomobilov v Združenih državah njegovega izvora, toda leta 1926 je padel ta odstotek na 35, istodobno pa si je General-Motors Cie prisvojila do 26 odstotkov celokupne udeležbe na ameriškem trgu, dobiček tega tekmovalca pa je znašal zadnje poslovno leto 176.700.000 dolarjev; ravno dvakrat toliko, kakor Fordov. Torej rentabiliteta za ponudbo ene milijarde dolarjev gospodu Mr. Prentissu ni bila merodajna, gre se pač za špekulacijo iz še neumevnih razlogov. Mogoče bi mogel najnevarnejši konkurent general - Motors pojasniti te čudne motive.

NAŠ IZVOZ V MARCU NAZADOVAVAL.

Gen. direkcija carin je objavila podatke o izvozu v marcu, ki je znašal 425.865 ton v vrednosti 608.399.946 papirnatih ali 55.551.638 zlatih dinarjev. Po vrednosti je na prvem mestu koruza, ki smo je izvozili za 110 milijonov 464.337 Din ali nad 18,15% od celokupne vrednosti izvoza. Na drugem mestu je gradbeni les, ki so ga izvozili za 75 milijonov 449 tisoč 837 (12,4%), na tretjem jajca s 60.011.627 Din (2,86), na četrtem živa goveja živina s 33.656.240 Din, na petem živa teleta z 29.352.960, na šestem surovi baker s 27.500.400 Din, na sedmem pšenica s 26.600.047 Din.

V primeri z izvozom v marcu lanskega leta je količina našega izvoza letos narasla za 16.518 ton ali za 4,03%, dočim je vrednost padla za 77.693.260 papirnatih ali 7.105.557 zlatih dinarjev (11,34%). V prvem četrtletju tekočega leta je znašal naš uvoz 1.062.005 ton v vrednosti 1.547.589.025 papirnatih ali 141.297.409 zlatih dinarjev. V primeri z izvozom v prvem četrtletju lanskega leta je naš izvoz letos po količini in vrednosti nazadoval. Nazadovanje je mnogo večje po vrednosti kot po količini. Količina izvoza se je namreč znižala za 51.036 ton ali za 4,58%, dočim je nazadoval naš izvoz po vrednosti 224.046.835 papirnatih ali 20.205.895 zlatih dinarjev (12,51%).

Trgovina.

Lesni trgovci in industriji pozor! Na dan 28. maja je razpisana dražba »Teharske lesne industrije« v Teharjih pri Celju. Posedstvo in tovarna, ki je moderno opremljena, je v najboljem stanju. Sodna cenitev je zelo nizka, t. j. 383 tisoč 402 dinarja. Nudi se našim industrijskim krogom krasna prilika za povzdigo domače industrije, predvsem pa za plodonosni objekt, ki ima vso bodočnost. Ker se zanimajo Avstrijci za nakup tega našega podjetja, kar je najbolje znamenje, da ima lepo bodočnost, opozarjamo s tem našo narodno javnost, da se zainteresira, da ne pride zopet domače podjetje v tuje roke.

Naša svila. Nadzornik v oddelku za svilogojstvo v trgovskem ministru Dragiša Stojadinović je obiskal inozemske svilene trge, da se informira o možnosti prodaje jugoslovanskih svilenih produktov. Bil je v Italiji, Švici in Franciji. Italijanski svileni trg je vsled japonske konkurence in vsled negotovosti glede lire popolnoma mrtev. Veliko tovarn je že likvidiralo, ker uvažajo iz inozemstva veliko cenejše svilene izdelke. Dosti živahnejši so trgi v Franciji in Švici, cene tam so ugodnejše

in dobiš za 1 kg surove svile 680 do 820 dinarjev, kakoršna je pač kakovost. Trgovskemu ministru se je posrečilo, da je po zelo ugodnih cenah prodalo v Švici in na Lyonskem trgu 3500 kg jugoslovanske svile. Glede svilenih izdelkov bi pa mi pač ne mogli konkurirati in se po zgledu Kitajcev zadovoljimo s prodajo surove svile.

Surovine. Na trgu petroleja gredo cene še zmeraj nazaj in se v Severni Ameriki še niso ustavile. Nazadovanje v cenah surove nafte se javlja zlasti pri petroleju in pri bencinu. V Poljski je veliko pomanjkanje surovega petroleja ob rastočih cenah, in ga mora Poljska celo uvažati. To izkorišča rumunska petrolejska industrija, ki razpolaga z cenejšim surovim blagom. V Ameriki je pa v petroleju nadprodukcija, zlasti v okraju indijanskega plemena Seminolv, kjer dobavijo na dan že 300.000 barelov surovega petroleja. Tendence na bombaznem trgu je bila pred poplavo v pokrajinah ob Misisipiju trdna. Kako bo sedaj, še ne vemo. Trdna je bila tudi tendence volne in drugih tekstilnih surovin, razen konoplje. Na trgu surovin so bile cene leta 1924 najvišje. To je povzročilo leta 1925 zvišano produkcijo, in pomnožena ponudba je povzročila leta 1926 veliko nazadovanje cen. Leta 1927, so si cene od padca l. 1926 deloma nekoliko opomogle, pri nekaterih surovinah pa ne. Nižje so postale pri petroleju, cinu, terpentinu in konoplji (za 10 do 20 odstotkov v aprilu napram januarju, višje pa pri bombazu, cinu, srebru in kavčuku (za 5 do 10 odstotkov).

Evropski jekleni trgi. Med vzhodno skupino mednarodnega jeklenega kartela in med nemško industrijo se vršijo pogajanja o razdelitvi gotovih trgov. V ospredju je vprašanje zaščite domačega trga. Čeprav se v okviru kartela niso sklepali trdni dogovori, ni za gladko skupno delo nemške in vzhodne skupine nobenih posebnih težkoč. Tako se na primer govori, da bo prepustila Nemčija Češkoslovaški italijanski trg v polnem obsegu, ker ji vozninsko ni posebno ugoden.

Zunanja trgovina Rusije v prvi polovici gospodarskega leta 1926/27 (oktober - marec) izkazuje promet 687 in pol milijonov rubljev, od katerih pride na eksport 405,6 milijonov rubljev, na import pa 281,9 mil. Polletje zaključuje torej z aktivnim saldo 123,7 mil. rubljev, dočim je isto polletje lanskega leta zaključilo s pasivnim saldo 78 milijonov. Letočni marec izkazuje 57,4 mil. rubljev eksporta in 40,5 mil. rubljev importa, aktivni saldo 16,9 milijonov rubljev.

Angleški bombaz. Lani so dali angleški bombazevi nasadi dosti več kot leto prej. Donesek novih plantaž cenijo na 439.000 bal, leta 1925 jih je bilo 333.000. V Sudanu so dvignili obseg plantaž od 20.000 na 80.000 acrov, pridelek od 42.000 na 122.000 bal. Dvig obsega ni isti kot dvig bal, to se pozna šele pozneje. Sudanu so nove plantaže, omogočene vsled jeza čez Nil, pravi blagoslov. 1 acre = 40.468 arov.

Denarstvo.

Posojilo mesta Split. Občina Split je sestavila obširno poročilo o položaju svojega premoženja in o narodnogospodarskih silah Splita. To poročilo so poslali nekaterim ameriškim finančnim skupinam, ki je z njimi Split v pogajanjih glede najetja velikega investicijskega posojila. Z eno teh skupin so pogajanja že tako daleč, da jih lahko označimo kot završena. Gre za posojilo 100 milij. dolarjev, ki ga bodo porabili za najvažnejše mestne potrebe.

Italijanska posojila v U. S. A. »Il Secolo« poroča, da je emitirala Morganova bančna skupina 7-odstotno dolarsko posojilo v znesku 4 milijonov dolarjev za italijansko tovarno gumičevnega blaga Pirelli. Dalje so dobili Italijani v Ameriki sledeča posojila; 12 milijonov dolarjev južnoitalijanska električna družba, 20 milijonov »Istituto di Credito di Venezia«, 40 milijonov kreditni konsorcij za javna dela. Precej napredovala so že pogajanja mesta Neapola za 15 milijonov, Palerma za 10 milijonov, Genove za 10, Firenze pa 2 in pol mil. dol. Pogaja se tudi cestna železnica v Torino, dalje gornjeitalijanske vodne naprave. Vsega skupaj bo šlo v bližnji bodočnosti najbrž 120 do 130 milijonov dolarjev v Italijo.

Luksemburški frank. Po poročilih listov se potrjuje namen luksemburške vlade, da vpelje lasten frank na zlati podlagi, da se pa pri tem ozira na obstoječa dejstva, to se pravi, da se nasloni na belgijski frank. Odnosni zakon bodo pa šele tedaj uveljavili, če bi se belgijska stabilizacija ponesrečila, ali pa če bi dobila francoska stabilizacija višji tečaj, kot ga ima belgijska, kar bi bilo za Luksemburško zelo neprijetno. Sicer je pa že vse pripravljeno, pravila emisijske banke in devizne centrale so izgotovljena, v Londonu je založena velika vsota deviz.

Panika na Japonskem odstranjena. 25. aprila so na Japonskem banke spet odprli in se je takoj poznalo, da panike ni več. Nastopila sta mir in stabilizacija, depoziti so pričeli prihajati nazaj. Pisali smo že, da je v svrhu pomirjenja poslala japonska vlada 10 milijonov zlatih jenov v Šanghaj na Kitajskem. Financiranje zunanje trgovine traja naprej brez presledka. Pri podporni akciji bo izgubilo nekaj slabših bank, kar pa smatrajo strokovni krogi le za začetek končne sanacije Japonske.

RAZNO.

Tendenciozna vest o tajni pogodbi med Italijo in Anglijo. »Vossische Zeitung« prinaša poročilo svojega pariškega korespondenta, ki pravi, da obstoja med Italijo in Anglijo pismena pogodba, ki vsebuje sporazum med obema državama glede Abesinije, glede angleško-italijanskega sodelovanja na vshodu, glede italijanske ekspanzije na Balkanu in naposled poseben sporazum o sredozemskem ravnovesju, v katerem so določene naloge italijanske in angleške mornarice za slučaj vojne. Pogodba je očitno naperjena proti Franciji. Čeprav trdi poročevalec, da je zajel svojo vest iz zanesljivih virov, prevladuje mnenje, da je vest tendenciozna. Navzlic temu pa je napravila vest o tej pogodbi v Nemčiji in še bolj v Franciji globok vtis.

Osobje in občinstvo. V trajnem stiku stojita oba sloja, eden je na drugega vezan, obojsaj med osobjem in občinstvom so lahko prijetni, včasih pa se poostrujejo do neznočnosti. Taki odnosaji uplivajo neugodno na obrat, škodujejo podjetju ter zdravju prizadetih oseb. Tu pa tam gre stvar spočetka samo na živce, ki so kaj občutljivi organi in se za razdražitev hudo maščujejo. Z obojestransko popustljivostjo bi se dalo marsikaj ublažiti, včasih zadostuje primerna beseda, da se nesporazum poravnata. Splošen ugled vsakega trgovskega podjetja zahteva, da nastopa osobje v dostojni zunanji obliki. Pogostoma predpisujejo podjetja svojim nastavljenjem letnim časom primerno obleko, seveda se je v tem oziru ogibati smešnosti. Očividna razkošnost občinstvu ne ugaja posebno. Vsiljive dišave osobja in razni kosmetični pripomočki so redko komu všeč. Dostojna zunanost vpliva tudi na osebni nastop napram občinstvu, in to je najvažnejša točka v vzgoji nastavljenec. Jako kočljiva je pravilna razvrstitev uljudnosti. Med stvarno brezbriznostjo in vsiljivostjo se naj medsebojno občevanje primerno uredi. Pritrskavanje na prsi in udarci na mizo so demagogični pripomočki na shodih in sejmih. Res nenavadno potrpežljivost mora včasih prodajalec imeti, treba se obvladati kakor artist, ki se pri najtežjih točkah še vedno smehlja. Tudi v uljudni obliki se da lastno mnenje zastopati in uveljaviti resnico pri prijaznem obrazu: »ridendo dicere verum.« Tudi v medsebojnem občevanju naj se osobje ne spoza; publika je za take stvari jako občutljiva ter si izgrede prenaplega temperamenta po svoje tolmači. Občinstvo ima vsekakor lažje stališče, saj ima priliko morebitno slabo voljo že drugod popraviti ter vstopi v duševnim ravnotežjem v trgovino. Ampak nekaj nasvetov bi tudi ne škodovalo. Izraz ošabnosti ni vedno dokaz duševne plemenitosti. V tem oziru je tudi vojna psihoza marsikaj zakrivila. Pomislimo samo, da razpolaga pogostoma prodajalec z večjo duševno izobrazbo nego stranka, ki se baš ravna po načelu »vse je kupljivo«. Stranka naj preizkuša in izbira, ampak v pretiravanju naj ne kraje dragocenega časa. Če se na pogreške opozarja, ni treba sitnariti. Preziranje do-

govorjenega časa se čuti na obratu. Obojestransko točnost je posebno priporočljiva. Čakajočo stranko se hitro loti nervoziteta in le redko kdo to okolnost v samozatajevanju prikriva. Skrbno negovanje te človeške kreposti bi spravljivo vplivala pri občevanju med osobjem in strankami, preprečila marsikater neprijeten spor in ublažila nesoglasja. Vse to velja tudi za pismeno in telefonično občevanje. Pismo naj bo kratko, razumljivo in predvsem čitljivo. Posebno zapeljiv k neuljudnosti je telefon. Vsa občevalna sredstva imajo končni namen sporazuma, njih pravilna uporaba svedoči višino kulturne omike. (K. Tiefengruber.)

Gospodarske vesti. Ker so v severni Španiji domnevali petrolejska najdišča, so vrtali pri kraju Cercorte in so v globini 900 m prišli do petroleja, ki je v debelem curku brizgnil na dan. Petrolej je najboljša kakovosti in ima petrolejski okraj razteznost 20 do 30 km. Ta najdba ima lahko za Španijo največje gospodarske posledice. — Vodilni rumunski finančni krogi so se pogajali v Londonu o posojilu za Rumunijo. Prišli so do prepričanja, da mislijo angleški finančni krogi resno na ožje finančne in gospodarske stike z Rumunijo. A posojilo bi se moglo izvršiti šele po zaključeni stabilizaciji leja. — Po doslej priobčenih podatkih znaša prebitek nemških državnih financ 497 milijonov mark, v blagajni pa je še 97 milijonov mark. Zadnji mesec gospodarskega leta, marec, kaže prebitek 13 in pol milijonov mark. — Avstrijska tekstilna industrija izkazuje v večini panog prav dobro zaposlenost. Eksportne možnosti so se dvignile zlasti v Nemčijo, pa tudi v Jugoslavijo, Poljsko Rumunijo, in tudi na Ogrsko. Predilnice imajo vseskoz naročila za dva meseca. — Posetev na Poljskem kaže bolje kot lani. Če vzamemo 3 kot povprečni pridelek, vidimo pri pšenici številko 3,5, rži 3,5, ječmenu 3,5 in detelji 3,4. — Po Belgiji bo znižanjem obrestne mere prišla na vrsto Francija; in še ni dolgo, ko so Francozi obrestno mero znižali. — Japonski ministri svet je odobril zakonski načrt, ki pooblašča Japonsko banko, da sme izdati nove bankovce do zneska poldruga milijarde jenov; te jene bodo dajali zasebnim bankam, ki so paniko prestale. — Belgrajska cestna železnica je naročila na Češkem trideset motornih voz za znesek 8 milijonov Kč. — Na Nemškem bodo znižali železniško vozno za kratke razdalje. — Občni zbor Crédit Lyonnays je odobril bilanco za leto 1926, ki izkazuje 49.173.000 frankov čistega dobička. Dali bodo dividendo 90 frankov za delnico. — Nemška Erdöl A. G. ima 7.377.000 mark čistega dobička, dividenda je 6 odstotna. — Podpisali so dve pogodbi o valorizaciji zlatega posojila za železna vrata, in sicer eno med mednarodnimi upniškimi državami in Rumunijo, drugo med temi državami in Jugoslavijo. — Čisti dobiček Shell Union Oil Co za leto 1926 znaša lepo vsoto 35,52 milijonov dolarjev. — Prihajajo poročila, da vsled poplav Missisipija in njegovih dotokov povzročena škoda pri bombazu ne bo tako velika, kot so prvotno mislili. Pridelek v teh okrajih je zmeraj nekoliko bolj pozen kot drugod in se bo le nekoliko zakasnil; z drenažo upajo poplavljeni kraji kmalu zopet osušiti. — Dunajska občina je za oblikovanje ruskih garancijskih kreditov prevzela nemški vzorec. V par dneh bo načrt dokončan in ga bodo nato v deželnem zboru predebatirali. — V Bernu v Švici se vrši ta teden konferenca zastopnikov evropskih železnic. — Kakor znano so dobili v Gornji Šleziji nedavno večja skladišča aluminij vsebujočih rud, v katerih je deloma do 25 odstotkov čistega aluminija. Zato hočejo ustanoviti v Katoivicah tovarno aluminija v večjem obsegu, v obliki d. d. Tovarno bodo gradili poldrugo leto, začetno produkcijo računajo na 2400 ton čistega aluminija. — Beremo, da je kemična tovarna Danica prodala svojo petrolejsko čistilnico v Bostonskem Brodu družbi Standard Oil in da bo proizvajala odslej naprej samo še umetna gnojila. — Banka češkoslovaških legij bo od čistega dobička 6.639.000 Kč izplačala 7 - odstotno dividendo. — Tovarna Ganz Danubius je izvedla koncentracijo z ogrskimi tovarnami vagonov. Izdelovali bodo vagonne in težke železne konstrukcije.

Ali si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

Po svetu. Lansko leto se je za Alpine Montan zaključilo nekoliko boljše kot predlansko, vendar tudi še letos ne bo izplačala nobene dividende. — Najkasneje v sredi tekočega meseca pričakujejo znižanja angleške obrestne mere na 4 odstotke; Morganovi krediti za podporo zlatega standarda funta so sedaj potekli in jih niso obnovili. — Znižana produkcija premoga v Gornji Šleziji je padla s 1. majem še za 5 odstotkov in znaša sedaj 15 odstotkov. — Nemške tovarne valjanega blaga so napravile v marcu 1,100.000 ton izdelkov, za 1.5 odstotka več kot v decembru 1926, ki je bil doslej najboljši povojni mesec. Uvoz v U. S. A. je v marcu napram lanskiemu uvozu padel, izvoz se je pa zopet dvignil. Surovin so prodali v marcu za 107 milijonov dolarjev (v lanskem marcu za 83 milijonov), polfabrikatov za 58 milijonov (53.5), fabrikatov za 175 milij. (172.3). Uvozili so pa surovin za 1.51 milij. dolarjev (198.35), polfabrikatov za 64.6 (74.7), fabrikatov za 73.4 milijonov dolarjev (78.8). — Poljski državni dohodki so so znašali v prvem četrtletju tekočega leta 605 milijonov zlatov, izdatki 543, aktivnost 62 milijonov zlatov. V isti dobi lanskega leta so bili pa izdatki za 59 milijonov zlatov večji kot dohodki. V primeri s proračunom so poskočili dohodki za 23 odstotkov, izdatki pa samo za 10 odstotkov. — Standard Oil Co je dvignila delniško glavnicu na 450 milijonov dolarjev. Nove akcije so namenjene v prodajo delavcem in nastavljenem. — V Pragi so ustanovili Kreditnozavarovalno družbo. Ustanoviteljice so štiri: zavarov. družba Slavija, Praški mestni zavod, Moldavia Generali in Securitas. Delniška glavnicu znaša 4 milijone Kč, delniška rezerva 1 mil. Kč. — Po zgledu pridelovalcev sladkorne pese so začeli v Vojvodini ustanovljati tudi hmeljarji lastne zadrage. Doslej so ustanovili tri, druge pripravljajo. Namen zadrug je pospeševanje umnega pridelovanja in organizacija prodaje hmelja. — Prodaja jajec iz Jugoslavije v inozemstvo je v zadnjem času nekoliko zastala. Anglija je z domačim, danskim, holandskim in inozemskim blagom zadostno založena. Nemčija krije svojo potrebo z obilo dotekajočim ruskim blagom, v Italiji je pa povpraševanje po našem blagu zelo šlo nazaj. — Poročila iz Ogrske o stanju posetve so zelo ugodna. Kmetje so pomladanska dela že končali in pričakujejo žetev z velikim upanjem. — Budimpeška mestna hranilnica je oddala 100.000 delnic ameriške-mu konsorciju; delniški paket so vinkulirali za več let. — Zvezi poljske že-

lezne industrije je pristopilo v zadnjem času zopet več industrijskih družb. V zadnjih dneh je bilo pristopanje tako živahno, da šteje zveza že 15 podjetij z več kot 30.000 delavci. — Premog se na Nemškem ne prodaja več tako dobro kot prej in se zaloge kopičijo. — Cinkasta pločevina se je v Nemčiji zopet pocenila. Uvozna prepoved za poljsko cinkasto pločevino ostane v veljavi. — Švicarska kemična industrija se je v obrambi proti nemški kemični industriji začela združevati. — Francoske valjarne so odpovedale dogovor o cenah, ker jih ne morejo več držati. — Italijani so napravili načrt za olajšanje dobave kredita pri eksportih v inozemstvo. Govori se tudi o državnem jamstvu itd. Torej nekaj podobnega kot smo videli na Nemškem. — Angleška zbornica je sprejela novo zaščitno carino na avtomobilne pnevmatike. Angleški tovarnarji kolenskih pnevmatik bodo dvignili ceno za 10 odstotkov, ker so sedaj dobro zavarovani proti francoski konkurenci, ki je povzročila lani znižanje angleških cen za 39 odstotkov.

Poraba sladkorja v Evropi. Angleški strokovni list »Fact about sugar« priobčuje seznam o letni porabi sladkorja v posameznih evropskih državah na osebo. Ta-le je:

	1924/25	1925/26
	kg	kg
Danska	49	53.1
Velika Britanija	40.5	41.8
Švica	36.4	37.3
Švedska	33.3	36.4
Finska	19.3	32.4
Irska	29.7	31.9
Holandska	30.6	31
Avstrija	26.5	30.1
Češkoslovaška	27.4	28.8
Norveška	30.1	28.5
Francija	22.9	24.3
Belgija	24.7	22
Nemčija	21.8	21.6
Latvija	14.8	18
Estonska	15.7	17.5
Ogrska	10.3	10.8
Grška	10.8	10.8
Španska	10.8	10.8
Litva	7.6	10.3
Portugalska	10.3	10.3
Poljska	9.4	9.9
Italija	8.5	8.5
Jugoslavijo	7.2	7.2
Rumunija	6.7	6.7
Rusija	4.9	5.8
Bolgarija	5.8	5.8
Turčija	3.6	3.6
Albanija	3.6	3.6
Skupaj	18.6	19.9

Veliko beremo tukaj notri. Prvič, koliko sladkorja podabijo nekatere dežele več kot druge; primerjajmo le porabo pri nas s porabo na Angleškem ali Danskem itd. Drugič vidimo, da so večina vse dežele v letu 1925/26 več kon-

Pomlad!

Nogavice, kravate, srajce, rokavice, naramnice, žepni robci, nakit za obleke, otroške majice, nahrbtniki, palice, dežniki, klopi v vseh barvah, šifoni, Solingen škarje, noži, potrebščine za krojače, čevljarje, tapetnike, šivilje in sedlarje. Razna dišeča mila — samo pri

Josip Petelin
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi
Ljubljana.

Najnižje cene! Točna poštežba!

sumirale kot v letu 1924/25; izjeme so Norveška, Belgija in tudi Nemčija. Tretjič opazimo par dežel s prav velikim prirastkom, posebno Finsko, ki je konsum skoraj podvojila, in pa Latvijo in Litvo. Četrtrič pa vidimo, da so ostale nekatere dežele natančno ali pa skoraj natančno na prejšnji višini; prim. Grško, Špansko, Portugalsko, Italijo, Jugoslavijo, Rumunijo, Bolgarijo, Turčijo in Albanijo. Splošno se je konsum dvignil od 18½ kg skoraj na 20 kg na osebo.

Borza dela v Mariboru. Od 17. do 23. aprila je iskalo dela 123 moških in 72 žensk, delo je bilo ponujeno 85 moškim in 44 ženskam, delo pa je dobilo 30 moških in 31 žensk, odpadlo je 49 moških in 35 žensk, odpotvalo jih je pa 35 moških in 7 žensk. Od 1. januarja do 23. aprila je pa iskalo dela 2557 oseb, 1423 osebam je bilo delo ponujeno, 894 jih je dobilo delo, 1091 jih je odpadlo in 360 pa odpotvalo.

Ruski petrolej. Ruski eksport nafle v prvi polovici gospodarskega leta 1926-1927 je znašal 887.800 ton, v prejšnji polovici leta 1925/26 626.000 ton, se je torej dvignil za 41.8%. Od posameznih vrst so eksportirali: petroleja 219.100 ton (prej 98.400), bencina 241.500 (174 tisoč 900), kurivnega olja 293.700 (249 tisoč 200 ton) itd. Med prodajnimi deželami je na prvem mestu Anglija s svojimi kolonijami, za njo pridejo Italija, Francija, Srednja Evropa in bližnji orient.

Drobne vesti. Japonski poslanik v Londonu je izjavil, da bo po njegovem mnenju kriza na Japonskem kmalu premagana; to pa zato, ker so temeljni predpogoji japonskega gospodarstva zdravi. Da drži tečaj jena v Sangaju, bo poslala japonska vlada za 6 milijonov jenov zlatih palic tja. — Netodolgovni na Danskem so šli v letu 1926 od 1000 milijonov kron dol na 940 milijonov; to je izključno le posledica dejstva, da so tečaj krone v lanskem letu spravili polagoma na zlato paritet. — Belgijska banka je znižala obrestno mero od 6 na 5½% in ne od 7 na 6½%, kakor smo v zadnji številki pomotoma poročali. Glej o tem poseben članček. — Na zadnji seji Nemške banke je direktor Was-

sermann v nasprotju s prejšnjim mesečnim poročilom označil gospodarski položaj vsekrog optimistično. Število brezposelnih je šlo nazaj, konjunktura se vidno dviga. Kovinska industrija je ostala na dosedanji višini, samo prodaja premoga je nekoliko nazadovala. Dividendo so določili z 10 odstotki. — Najnovejši izkaz Češkoslovaške Narodne banke kaže nadaljnjo likvidnost denarja. Državne obveznosti so se zmanjšale za 5 milijonov Kč, kritje bankovcev so izračunali z 81.3%. — Znižanje obrestne mere na Angleškem bo vplivalo najbrž tudi na obrestno mero na Ogrskem. Ta znaša sedaj 6%. Ogrska je s kratkoročnimi inozemskimi krediti kar preplavljena in je treba zato mero reducirati. — Na Poljskem se je začel hud boj v premogarstvu glede cen. Trije veliki premogovniki so izstopili iz zveze in so cene premoga prav izdatno znižali. Nato se je zveza razdužila. — Vsled carinske vojske med Avstrijo in Češkoslovaško se je tekstilno blago v Avstriji zelo podražilo. Zvešanje cen motivirajo z dejstvom, da je nakup sedaj dražji, ko ni importa iz Češkoslovaške.

Najnovejši zvezek »Bankarstva« (maj 1927) vsebuje: Ljub. St. Kosier: Naša industrija i pitanje Industrijske Banke; dr. Vlada T. Marković: Novi unutrašnji zajam; Bogumil Vošnjak: Trgovinski atašeji; dr. Velimir Bajkić: Mednarodna ekonomska konferenca; prof. ing. Stjepan Jurić: Stojimo li pod ponovnim zaduživanjem seljaka? Stanko Danilović: Problem pasivnih krajev; dr. Radoslav Pipuš: Obrestna mera; Nikola Stanarević: Kritika rada Narodne Banke; dr. Vidan O. Blagojević: Pravni značaj i tehnika naših finansijskih zakona; ing. Rajla Aranitović: Oko stabilizacije franka; Apolon Eropkin: Državni dug Narodnoj Banci; nadalje kronika itd. — Tudi ta zvezek, kot tudi prejšnji, prinaša nekaj uspešnih karikatur od Serg. Mironovića in Talmana. — Listi izhaja mesečno in stane 250 Din na leto.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava tiskarskega stroja za format papirja 80/120 cm. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje drugo pisмено dražbo za dobavo novega ali rabljenega prav dobro ohranjenega brzotiskalnega stroja ali dvoturke sistema Miehle za format papirja 80/120 cm z delovno kapaciteto 1600—2000 z vlagalnim aparatom »Rational« ali »Universal« z motorjem. Dražba bo dne 2. junija 1927 ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba 42. Pogoji se lahko vpogledajo in kupijo v ekonomskem odseku poštne direkcije v Ljubljani. Jamčevina (5% ali, če je inozemec 10%) pa se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu direkcije, soba št. 41.

Veletrgovina
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovrstne rudninske vode.
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave s električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

VINO CET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi
najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.
Zahtevajte ponudbo!
Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN, Ljubljana
Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.
Točna in solidna poštežba! Zahtevajte cenike

Najboljša v materijalu in konstrukciji so:
Josip Petelinca
kolesa in šivalni stroji
znamke
Gritzner, Adler in Phönix.
Najlepše opreme, posamezni deli, pnevmatika, igle za vse sisteme — samo v
Najnižje cene. — Tudi Ljubljani blizu Prešernovega na mesečna odplačila. spomenika ob vodi.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
TRG.-IND. D. D. Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, poselnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2552. GREGORČIČEVA 23